

ZANA YA USHIRIKIANO JUMUIISHI

IMETAYARISHWA NA

Shukrani

Tungependa kutambua na kutoa heshima kwa Wamiliki na Walezi wa Jadi wa ardhi hii, Watu wa Turrbal na Jagera/Yuggera, ambapo rasilimali hii iliundwa kupitia wao. Tungependa kuwatambua Waaboriginal na watu wa Visiwa vya Torres Strait na muunganisho wao unaoendelea kwenye ardhi, bahari na jamii.

Tunatoa heshima zetu kwa Wazee waliopita, waliopo na watakaokuja. Pia tunatoa heshima hiyo kwa watu wengine wote waliopo.

Wasiliana nasi

Ikiwa ungependa kujua zaidi kuhusu Zana ya Ushirikiano Jumuishi, kutoa maoni, au kujua zaidi kuhusu Mpango wetu wa Tamaduni nyingi, unaweza kuungana nasi kwa kutuma barua pepe kwa multicultural@anglicaresq.org.au

Zana ya Ushirikiano Jumuishi

Kama taifa la tamaduni nyingi, jumuiya za Australia zinaonyesha aina mbalimbali za dini za watu, jinsia, tamaduni, asili ya kijamii na kiuchumi, hali ya kiroho, kuenea kwa kijiografia, uzoefu wa mtu binafsi, na mahitaji ya matibabu na utunzaji.

Ili kuunga mkono dhamira ya Serikali ya Australia ya kuhakikisha watumiaji wote wa huduma ya wazee wanapata ufikiaji wa habari na kupokea huduma zinazofaa za utunzaji wa wazee, tumeunda Zana hii ya Ushirikiano Jumuishi.

Zana huchota taarifa muhimu na nyenzo kutoka kwa nyenzo zinazoaminika ili kutoa vidokezo vyta mafanikio kwa watoa huduma wa huduma ya wazee. Tunatumaini Zana hii itasaidia kuanzisha jumuiya ya utunzaji na inahimiza watoa huduma kwa wazee kutoa huduma jumuishi zaidi ambazo zinalingana na mahitaji ya kibinafsi ya wateja.

MAMBO MUHIMU YA KUZINGATIA

- Hakuna saizi moja inayofaa mbinu zote za ujumuishaji na ushiriki. Seti ya zana ni rasilimali ya jumla na inapaswa kutumika kukuza mbinu ya ushirikiano ya ujumuishi na ushiriki.
- Badala ya kuongeza mikakati ya ushirikishwaji-jumuishi, mashirika yanapaswa kujitahidi kuanzia msingi jumuishi na kutekeleza hatua za ushirikishwaji katika ngazi zote.
- Tunahimiza mazungumzo na kujifunza kwa pamoja ili kuboresha mchakato wa ujumuishi. Maoni yanakaribishwa ili kuendelea kutengeneza Zana ya Ushirikiano Jumuishi.

KUINGILIANA

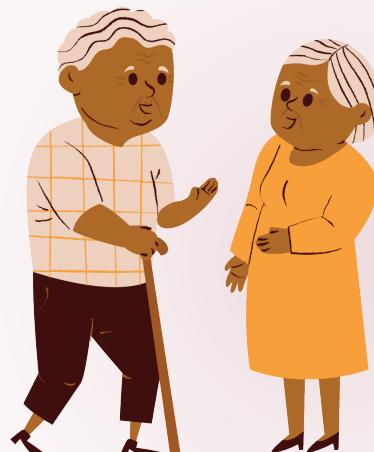
Tungependa kuangazia kwamba mbinu ya utofauti na ujumuishaji katika Zana hii inatokana na dhana ya makutano, ambayo inasisitiza mwingiliano wa vikundi na uzoefu.

Makutano yanatambua kuwa utambulisho wa kila mtu unajumuisha vipengele vingi kama vile rangi, jinsia, hali ya jinsia na umri. Hawa wanategemeana na watu binafsi wanaweza kukumbana na ubaguzi na ukosefu wa usawa kulingana na kuingiliana kwao.

Kwa kuzingatia hilo, zana hii hutoa msingi wa kuunda jamii tofauti zaidi na ilijojumuisha kwa kuelezea kile kinachopendekezwa kutoa huduma za haki na zinazojumuisha wote.

USHIRIKISHO

Tunahimiza kwamba tuendelee kujitahidi kuboresha ujumuishi, usawa, na ufikiaji wa huduma za matunzo ya wazee ili kuhakikisha kwamba wanajamii wote wanapata usaidizi jinsi na wakati wanaohitaji. Kujumuika kunahu "kutafuta, kutoa, na kuunga mkono fursa kwa watu wa rika zote, uwezo, na asili zote, kushiriki, kujifunza, kuchangia na kuhusika¹".

YALIYOMO

Malengo ya Zana ya Ushirikiano Jumuishi

Mada ya 1: Utangulizi wa Huduma Jumuishi

Mada ya 2: Mawasiliano Jumuishi

Mada ya 3: Uongozi Jumuishi

Mada ya 4: Kuunganisha wakati wa Umbali wa Kijamii

Mada ya 5: Kufanya kazi na Wakalimani

Karatasi ya Vidokezo vya Jumuishi katika Kuhusika

- **Watu Wazee wa Tamaduni Mbalimbali**
- **Watu wenye Utamaduni na Lugha mbalimbali**
- **Watu wa Aboriginal na Torres Strait Islander**
- **Wasagaji, Mashoga, Wapenzi wa jinsia mbili, Watu wa jinsia tofauti, Watu wenye jinsia zinazoingiliana (LGBTQIA+)**

Malengo ya Zana ya Ushirikiano Jumuishi

MALENGO

Kutoa nyenzo za usaidizi kwa walezi kuhusu Wazee Anuwai, Watu kutoka Tamaduni na Lughu Tofauti, Watu wa Aboriginal na Torres Strait Islander na Wasagaji, Mashoga, Watu wa Jinsia Tofauti, Jinsia, Maswali na zaidi (LGBTQIA+).

Kama mto huduma wa huduma ya wazee, kuna fursa nyingi na manufaa ya kutoa huduma bora kwa makundi mbalimbali, kama vile¹:

- kuboresha ustawi na afya ya wateja;
- ushiriki na kuridhika kwa vikundi tofauti;
- kuanzisha ushirikiano mpya;
- kuthamini wafanyakazi wenye asili mbalimbali na uzoefu wa maisha; na
- kuongeza shauku ndani ya jumuiya ya huduma.

1. Kituo cha Tofauti za Kitamaduni katika Uzee. (2021).

Utangulizi wa Huduma Jumuishi

Utoaji wa utunzaji jumuishi huruhusu huduma za sasa za utunzaji wa wazee kuwa tofauti zaidi na zinazojumuisha kila mtu.

Kanuni kuu za mbinu jumuishi ni:

- kujitolea kuelewa na kushughulikia utofauti;
- kusaidia makutano ya vikundi vyote tofauti;
- kuelimisha jamii zetu;
- kujitolea kwa kuondoa vikwazo; na
- mbinu rahisi, sikivu na zinazobadilika na wateja wote¹.

Kulingana na Mfumo wa Utunzaji wa Wazee wa Idara ya Afya ya Serikali ya Australia, Waaustralia wazee (ona picha hapa chini) lazima wawe na huduma zinazofaa, zinazoweza kufikiwa na nyeti za utunzaji wa wazee zinazokidhi mahitaji na mapendeleo yaobinafs².

1. Kituo cha Tofauti za Kitamaduni katika Uzee. (2021)

2. Idara ya Afya, (2017)

Mada ya 1: Utangulizi wa Huduma Jumuishi

Tumetoa maelezo kutoka kwa Mfumo wa Utunzaji wa Wazee na tumejumuisha mifano bora ya mazoezi na vidokezo ili kukusaidia kuanza safari yako ya kutoa utunzaji jumuishi.

MATOKEO KWA WATUMIAJI	HATUA INAYOTAKIWA NA WATOA HUDUMA KWA WAZEE	MIFANO NA VIDOKEZO BORA VYA MAZOEA & MIONGOZO
1. KUFANYA CHAGUZI WALIZOELEZWEA <p>Wazee wana taarifa zinazoweza kufikiwa kwa urahisi kuhusu mfumo wa matunzo na huduma ambazo wanaelewa na kupata taarifa kuwa muhimu katika kuchagua na kudhibiti matunzo wanayopokea.².</p>	<p>Toa habari katika muundo unaofaa, kupitia aina tofauti (mtandaoni/nakala ngumu/maneno/jarida) na katika lugha anayoelewa mtumiaji⁴.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wafanyakazi wanajua jinsi ya kupata huduma za ukalimani. <ul style="list-style-type: none"> • Huduma ya Utafsiri na Ukalimani (TIS) Kitaifa • Wasiliana na TIS Taifa kwa 1300 575 847 ili kuja zaidi. • Wafanyakazi wanajua jinsi ya kupata huduma za utetezi. <ul style="list-style-type: none"> • Mtando wa Utetezi wa Watu Wazee (OPAN) • Wasiliana na OPAN kwa 1800 700 600.
2. KUTUMIA NJIA ZA MFUMO WA MIPANGO NA UTEKELEZAJI <p>Wazee ni washirika hai katika kupanga na kutekeleza mfumo wa matunzo ya wazee².</p>	<p>Kushirikisha watumiaji katika mazingira salama ya kitamaduni, yanayounga mkono ambayo yanawawezesha kushiriki kama washirika hai, na pia kueleza mahitaji yao binafsi.²</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tafuta taarifa kuhusu mila au dini ya wateja wako na familia/walezi wao ambayo yanaleta maana kubwa kwao¹.
3. HUDUMA NA MSAADA UNAOUFIKIKA <p>Wazee katika vijijini, kijijini, kikanda, na mijii mikuu ya Australia wanapata huduma za matunzo ya wazee na usaidizi unaolingana na tabia zao mbalimbali na uzoefu wa maisha.².</p>	<p>Shirikiana na wadau kutafuta na kuondokana na vikwazo katika kufikia mfumo wa huduma ya wazee².</p>	<p>Fikia rasilimali zinazotoa maarifa kuhusu lugha tofauti, mila za kikabilu au kidini na uzoefu wa uhamiaji/wakimbizi wa wahamiaji wazee nchini Australia.¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tumia Atlasi ya Utamaduni kama mahali pa kuanzia kujua zaidi kuhusu asili mbalimbali za tamaduni za wahamiaji wa Australia. <p>(https://culturalatlas.sbs.com.au/)</p>
4. KUSAIDIA MFUMO WA KUJIKINGA NA UNAOBADILKA <p>Mfumo makini na unaobadilika wa huduma ya wazee ambaa unajibu mahitaji ya vikundi tofauti vilivypopo na vinavyojitokeza, ikiwa ni pamoa na wafanyakazi wa huduma ya wazee wanaozidi kuwa tofauti.²</p>	<p>Shirikiana na jamii na washikadau ili kupata mahitaji yanayojitokeza na jinsi mifano ya utoaji huduma inaweza kubadilishwa ili kukidhi mahitaji hayo, ikiwa ni pamoa na jinsi wafanyakazi wa shirika wanavyoonyesha mbinu jumuishi ya utunzaji².</p>	<p>Kuajiri na kukuza ufikiaji wa wafanyakazi wanaozungumza lugha mbili (wataalamu, wafanyakazi washirika wa afya na kijamii, na wafanyakazi wa utunzaji) wanaozungumza lugha zinazoitikia na kuakisi lugha zinazopendekezwa na watumiaji.</p>

1. Kituo cha Tofauti za Kitamaduni katika Uzee. (2022).

2. Idara ya Afya, (2019)

MATOKEO KWA WATUMIAJI	HATUA INAYOTAKIWA NA WATOA HUDUMA KWA WAZEE	MIFANO NA VIDOTEZO BORA VYA MAZOE & MIONGOZO
<p>5. HUDUMA ZA KIHESHIMA NA JUMUISHI</p> <p>Mfumo makini na unaobadilika wa huduma ya wazee ambaa unajibu mahitaji ya vikundi tofauti vilivyopo na vinavyojitekeza, ikiwa ni pamoja na wafanyakazi wa huduma ya wazee kutoka asili tofauti.².</p>	<p>Tafuta, tengeneza na utumie zana, mafunzo na taarifa zinazosaidia utoaji wa utunzaji unaojumuisha sifa mbalimbali na uzoefu wa maisha.¹</p>	<p>Kituo cha Tamaduni Mbalimbali katika Wazee kimeunda nyenzo za Lugha nyingi ili kusaidia utoaji wa huduma jumuishi. Fikia rasilimali za bure hapa: http://www.culturaldiversity.com.au/service-providers/multilingual-resources</p>
<p>6. KUKIDHI MAHITAJI YA WALIO KATIKA MADHUBUTI ZAIDI</p> <p>Wazee wanawenza kufikia huduma bora na salama za utunzaji wa wazee na kiutamaduni zinazokidhi mahitaji yao bila kujali udhaifu wao wa kibinagsi, kijamii au kiuchumi¹.</p>	<p>Toa mifano ya huduma jumuishi ili kushughulikia mahitaji ya walio hatarini zaidi, na fanya kazi na washikadau wengine ili kuhakikisha wigo kamili wa mahitaji unatimizwa.¹</p>	<p>Anza kwa kufahamiana na sera na mipango ya kitaifa inayosaidia kukidhi mahitaji mahususi ya wazee mbalimbali.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aged Care Act 1997 (https://www.legislation.gov.au/Details/C2017C00241) • Aged Care Quality Standards (https://www.agedcarequality.gov.au/providers/standards) • Aged Care Diversity Framework (https://www.health.gov.au/resources/publications/aged-care-diversity-framework)

RASILIMALI

Kituo cha Tofauti za Kitamaduni katika Uzee. (2021). *Viwango vya Huduma Jumuishi (Toleo la Pil)*. <http://www.culturaldiversity.com.au/documents/inclusive-service-standards//1434-inclusive-service-standards-second-edition-1/file>

Kituo cha Tofauti za Kitamaduni katika Uzee. (2022). Miongozo ya Mazoezi - Taarifa Maalum za Utamaduni. <http://www.culturaldiversity.com.au/images/CCDA-inclusive-service-standards-v2-corrections.pdf>

Idara ya Afya, (2017). *Mfumo wa Utunzaji wa Wazee*. Australian Government. <https://www.health.gov.au/resources/publications/aged-care-diversity-framework>

Utunzaji wa Wazee wa Tamaduni Mbalimbali. (2019). *Mwongozo wa utunzaji bora wa mazoezi: Kusaidia utofauti ndani ya utunzaji wa wazee na jamii*. MAC-A-GUIDE_25.06.19.pdf

OPAN: Older Person Advocacy Network. <https://opan.org.au/>

1. Idara ya Afya, (2019)

Mawasiliano Jumuishi

NJIA ZA MAWASILIANO NA USIKILIZAJI

Wakati wa kujihusisha na vikundi mbalimbali, mitindo ya mawasiliano na stadi za kusikiliza zinahitajika ili kutoa huduma. Wakati wa kuwasiliana na wazee tofauti, muktadha wa kitamaduni wa mtu unapaswa kuzingatiwa.

Ni muhimu kukumbuka kuwa **hakuna kikundi cha kitamaduni ambacho ni sawa**. Watu ndani ya kikundi cha kitamaduni pia wana tofauti za kipekee kutoka kwa kila mmoja. Kuwa na maarifa juu ya jinsi watu tofauti walivyo ndani ya kikundi cha kitamaduni, huturuhusu kuingiliana kati ya tamaduni tofauti¹.

Muktadha wa Utamaduni inarejelea utamaduni mtu alikulia na jinsi hiyo inavyoathiri tabia kama vile mawasiliano.

Muktadha wa juu Tamaduni zinazotumia njia zisizo za moja kwa moja na fomu za mawasiliano zilizoelezewa kwa kina.	Muktadha wa chini Tamaduni zinazotumia njia za haraka na za moja kwa moja za mawasiliano.
<ul style="list-style-type: none">• Kupendelea uhusiano kwanza kabla ya kutoa taarifa.• Utamaduni wa hali ya juu unazingatia:<ul style="list-style-type: none">– Hali ya kijamii– Mazingira– Historia• Kuzingatia mazingira ya nje wakati wa kuwasiliana. <p>Nchi: Japan, Ufilipino, Uchina, Ufaransa, Uhispania, Brazil, nk.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Napendelea kuzingatia ujumbe• Sivutiwi na muktadha• Tumia maneno, ishara, na sauti kuwasiliana.• Kwenda moja kwa moja kwenye lengo <p>Nchi: Uingereza, Marekani na Australia.</p>

Mada ya 2: Mawasiliano Jumuishi

Mitindo ya mawasiliano inarejelea jinsi watu wanapenda kuingiliana na kubadilishana habari wakati wa kuwasiliana Hizi huathiri jinsi ujumbe unavyopokelewa na kufasiriwa.

Uchambuzi: Mantiki na msingi- wa ukweli <ul style="list-style-type: none">• Wanahitaji taarifa zote• Napendelea mawasiliano ya haraka ambayo ni ya moja kwa moja na yenye mantiki	Kivitendo: Imepangwa na kupendelea mipango ya kina, & taratibu <ul style="list-style-type: none">• Kuwa na mpangilio wakati wa kuwasiliana.• Toa taarifa kabla ya mkuuso na maelezo ya hatua kwa hatua.
Majaribio: Chunguza habari na unaweza kuvumilia kutokuwa na uhakika <ul style="list-style-type: none">• Wanapendelea mipango mipana na kuchoka na mipango ya kina• Wanafurahia ubunifu	Kimahusiano: Wawasilianaji wa hisia na wanaweza kupokea ishara zisizo za maneno <ul style="list-style-type: none">• Kufanya maamuzi kunatokana na hisia zao• Hupendelea mawasiliano na hadithi za kibinagsi.

VIDOKEZO KWA USIKILIZAJI BORA

Sikiliza: Sikiliza upate kuelewa.

- Mpe mtu umakini wako usiogawanyika
- Onyesha mtu huyo kuwa unamsikiliza kuitia ishara zisizo za maneno.
- **Kwa mfano:** *kutikisa kichwa, mguso wa macho, na sauti ya sauti*

Kukiri: Mwambie mtu mwingine ajue kile unachofikiri walisema (kwa maneno na bila maneno).

- Hakikisha wanajua kuwa hiyo ni tafsiri yako.
- Fafanua ujumbe wao muhimu.
- **Kwa mfano:** "Ili kuangalia tu, ulijisikia hivi kwa sababu ya...."

Tazama: Hakikisha umemuelewa mtu huyo.

- Baada ya kufafanua, waulize ikiwa umeelewa kwa usahihi
- Hii hurahisisha mtu kuthibitisha au kuongeza uelewa wako
- **Kwa mfano:** "Hii ni sawa?" "Hiyo ni sawa?" "Je, tafsiri yangu ni sahihi?"

Uliza: Uliza maswali wazi ambayo yatamsaidia mtu huyo kukupa taarifa mahususi kuhusu matukio au vitendo.

- Uliza tu kuhusu habari usiyoolewa.
- **Kwa mfano:** "Hapo awali ulisema.... Ulimaanisha nini uliposema hivyo?"

RASILIMALI

Culture Plus Consulting Pty. Ltd. (2018). *Tofauti Tisa za Thamani za Kitamaduni Unazohitaji Kujua*. <https://cultureplusconsulting.com/2015/06/23/nine-cultural-value-differences-you-need-to-know/>

Diversicare. Kitabu Kidogo cha Vidokezo vya Utamaduni, p 10 - 15. http://www.diversicare.com.au/wp-content/uploads/2015/09/Little_Book_of_Cultural_Tips_final_proof_7_May_2015-FINAL-4-27pm.pdf

Mbinu za Mawasiliano yenye ufanisi: <https://skills.carergateway.gov.au/player/?m=2>

Uongozi Jumuishi

Viongozi wajumuishi wanaaheshimu na wanawatendea watu kwa haki, wanathamini upekee walio nao watu binafsi na kuinua mawazo ya makundi mbalimbali¹.

HAKI & HESHIMA	THAMANI & MALI	KUJIAMINI & KUHAMASISHA
Usawa wa matibabu na fursa	Watu binafsi wanahisi kuwa upekee wao unajulikana, na wanahisi wameunganishwa kijamii.	Tengeneza mazingira salama kwa watu wa makundi yote ili waweze kuzungumza na kufanya wavezavyo kazini.

Mazingira ya kazi yamekuwa duni sana na tofauti zaidi kuliko hapo awali ambayo hatimaye huathiri vipaumbele vya biashara na kuunda upya uwezo unaohitajika wa viongozi¹. Kuna sifa sita za uongozi Jumuishi zinazopendekeza mikakati ya kusaidia mashirika kukuza uwezo shirikishi katika idadi ya viongozi wao¹.

SIFA SITA ZA UONGOZI SHIRIKISHI	TABIA ZINAZOWEZA KUKUBALIWA
Kujiaminisha: viongozi jumuishi wamejitelea kwa utofauti na ushirikishwaji wa watu wote.	Kujitambua: hii ni pamoja na kuchukua muda kuelewa mapendeleo yako mwenyewe, uwezo wako na udhaifu wako.
Ujasiri: zungumza na ujipe changamoto wewe na wengine kuona mambo kwa mtazamo tofauti wa kitamaduni na kijumuishi (k.m., ukiona tabia ya ubaguzi wa rangi, unazungumza na kuiripoti).	Ongoza kwa Udhaifu wa Ujasiri: elewa udhaifu wako na uwashirikishe. Tetea watu ambaeo wamepuuzwa au sehemu ya vikundi vya wachache.
Utambuzi: kumbuka mapendeleo ambayo wewe na shirika mnawenza kuwa nayo.	Tambua mapungufu: tafuta udhaifu wako na mapungufu ya maarifa.
Udadisi: kuwa na mawazo ya kuelewa jinsi watu tofauti wanavyoona na uzoefu wa kiulimwengu (k.m., unaweza kutafuta habari ili kuelewa au kuzungumza kwa heshima na watu kuhusu maoni yao).	Sikiliza Uelewe: kusikiliza na kusaidia watu kuziba mapungufu na kuwasiliana kwa maarifa.

Mada ya 3: Uongozi Jumuishi

SIFA SITA ZA UONGOZI SHIRIKISHI	TABIA ZINAZOWEZA KUKUBALIWA
Akili ya Utamaduni: kuwa na msukumo, maarifa, na kubadilika ili kuzoea katika utamaduni.	Uelewa wa Jamii: kuelewa mazingira yako ya kijamii na kutumia taarifa hii kujenga utamaduni jumuishi.
Ushirikiano: kuwawezesha watu binafsi kushiriki katika utofauti na ushirikishwaji.	Kuunda Viunganisho: kuungana na wengine kuelewa vikwazo na vitendo vyta ujumuisho bora na utofauti.

RASILIMALI

Mlango wa Mlezi. *Kuzungumza kwa ajili ya mtu.* <https://www.carergateway.gov.au/help-advice/speaking>

Kituo cha Uongozi wa Ubunifu. (2022). *Uongozi Jumuishi: Hatua ambazo Shirika Lako Linapaswa Kuchukua Ili Kuiweka Sahihi.* <https://www.ccl.org/articles/leading-effectively-articles/when-inclusive-leadership-goes-wrong-and-how-to-get-it-right/#:~:text=Inclusive%20leaders%20are%20individuals%20who,collaborate%20more%20effectively%20with%20others>.

Kituo cha Uongozi wa Ubunifu. (2022). *Usikivu Halisi ni nini? Ninawezaje Kuifanya Bora Zaidi?* <https://www.ccl.org/articles/leading-effectively-article/coaching-others-use-active-listening-skills/>

Dillon, B and Bourke, J. (2016). *Sifa sita sahihi za uongozi-jumuishi: Kustawi katika ulimwengu mpya tofauti.* Deloitte University Press. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/au/Documents/human-capital/deloitte-au-hc-six-signature-traits-inclusive-leadership-020516.pdf>

Kuunganisha wakati wa Umbali wa Kijamii

Madhara ya COVID-19 na kutengwa na jamii kwa wazee kumekuwa na athari mbaya kwa ubora wa maisha na vifo vyamapema. Kujamiiiana kuna athari kwa hatari yetu ya ugonjwa na kifo pamoja na afya na ustawi wetu kwa ujumla¹.

Umbali wa kijamii haimaanishi au unapaswa kusababisha kutengwa au upweke. Kutokana na COVID kuwa kawaida yetu mpya, mikakati na kanuni zimebekwa ili kuwalinda wazee wetu. Ni wajibu wetu kama watoa huduma kuzingatia kanuni za serikali ili kuhakikisha usalama wa kila mtu.

Lengo ni kuhakikisha kwamba watu wote wanapata taarifa zinazoleleweka kwa urahisi ili kuwa salama kiutamaduni. Hapa kuna baadhi ya mifano ya vizuizi mbalimbali ambavyo Wazee wanaweza kukumbana nayo.

VIZUIZI

RASILIMALI BINAFSI	KUHAMASISHA NA MTAZAMO	MAMBO YA UTAMADUNI
<ul style="list-style-type: none">• Ustahimilivu mdogo wa kibinafsi• Ufikiaji mdogo wa mtandao• Elimu na uwezo mdogo• Pesa chache• Kutengwa kwa kijiografia• Ulemavu na uharibifu wa hisia• Kujamini kidogo• Mitandao ya kijamii yenye ukomo	<ul style="list-style-type: none">• Ujuzi mdogo wa faida za kuhusika na wengine• Ujuzi mdogo wa shughuli za ushiriki• Maslahi machache ya somo husika• Imani ndogo ya watoa maamuzi• Matarajio ambayo hayajafikiwa• Ushauri wa "uchovu"	<ul style="list-style-type: none">• Vikundi vyawachache• Kusoma na kuandika• Maadili na imani• Mgawanyiko wa jamii

1. Smith, Steinman & Casey, (2020)

Mada ya 4: Kuunganisha wakati wa Umbali wa Kijamii

MATENDO WAKATI WA COVID-19 NA KUENDELEA:

1

MAWASILIANO YA SIMU

Tumia njia kama vile Telehealth kusaidia mawasiliano na wateja. Kuwa na wafanyakazi wa afya wa jamii, wafanyakazi wa jamii, matabibu, na wafanyakazi wengine wawasiliane na wateja wafanye tathmini ya ustawi na kupata mahitaji yao wakati wa changamoto kupitia simu.

2

MAWASILIANO YA KARIBU

- Simu za video zinapaswa kutekelezwa katika shughuli zao za kila siku.
- Uunganisha wateja wazee kwenye programu/huduma za kusoma na kuandika kidijitali¹.
- Fungua akaunti za mawasiliano ya mtandaoni kama vile Skype, Face time, MS Teams, Zoom, n.k.

3

UTOAJI HUDUMA

- Mara tu unapounganisha kwa kutumia teknolojia, zingatia shughuli za mtandaoni zinazoshirikiwa kama vile kusoma, kufanya mazoezi au kucheza mchezo wa mtandaoni pamoja.
- Rudi kwenye misingi ya mwanzo na uandike barua zilizoandikwa kwa mkono ili uendelee kushikamana.
- Kabla ya kufanya ziara ya nyumbani, hakikisha kuwa umeangalia maagizo ya afya ya serikali na ya umma na ufuate mipango salama ya COVID².
- Ikiwa unaishi karibu na mpendwa au jirani yako mzee, acha kifurushi cha utunzaji kwenye mlango wao au toa kuchukua vitu muhimu, kama vile mboga.¹.

RASILIMALI

Australian Institute of Family Studies (2020). *Familia nchini Australia Zilichunguza Maisha Wakati wa COVID-19: Ripoti ya 2, Kukaa na Uunganisho tunapokuwa tumeachana*. Serikali ya Australia. http://www3.aifs.gov.au/institute/media/docs/x8YeUlkf/Covid-19-Survey-Report-2_Staying-connected.pdf?_ga=2.185129454.637053534.1645506110-1407501199.1640044278

Capire., (2021). *Ushirikiano wa Jamii wakati wa Zana ya COVID-19*. <https://capire.com.au/impact/publications/>

Capire., (2020). *Ushirikiano wa Jamii Jumuishi: katika wakati wa umbali wa kimwili*. <https://capire.com.au/impact/publications/>

Idara ya Afya, (2022). *Milipuko ya COVID -19 katika Vituo vya Kutunza Wazee wa Makazi ya Australia*. Serikali ya Australia. <https://www.health.gov.au/resources/collections/covid-19-outbreaks-in-australian-residential-aged-care-facilities#more-information>

Idara ya Afya, (2022). *Kusimamia utunzaji wa nyumbani kupitia COVID-19*. <https://www.health.gov.au/health-topics/aged-care/advice-on-aged-care-during-covid-19/managing-home-care>

Smith, M., Steinman, L., & Casey, E.A., (2020). *Kupambana na Kutengwa kwa Kijamii Kat i ya Watu Wazima Katika Wakati wa Umbali wa Kimwili: Kitendawili cha Muunganisho wa Kijamii wa COVID-19*. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.00403/full>

1. Australian Institute of Family Studies, (2020)

2. Idara ya Afya, (2022)

Kufanya kazi na Wakalimani

KAZI YA WAKALIMANI

Wakalimani wa kitaalamu wanalindwa na viwango vya kimaadili na vya kitaaluma vya Kanuni za Maadili na Kanuni za Maadili za Taasisi ya Wakalimani na Watafsiri ya Australia (AUSIT).

KWA NINI TUNAHITAJI KUFANYA KAZI NA WAKALIMANI	TUNAPOHITAJI KUFANYA KAZI NA WAKALIMANI
<ul style="list-style-type: none">Ni wajibu wetu wa kisheria kufanya hivyo.Tuna wajibu wa kuwatunza wateja wetu ili kupunguza hatari ya kuwasiliana vibaya.Inahakikisha kwamba wateja wetu wanapokea taarifa zote wanazohitaji kufanya maamuzi sahihi.	<ul style="list-style-type: none">Mteja ambaye kwa kawaida anajua Kiingereza vizuri anashindwa kuwasiliana kwa ufasaha kwa sababu ya dhiki inayohusiana na hali au hali ya afya yake.Mteja hawezি kuelewa mawasiliano na mfanyakazi.Mteja hawezی kuwasiliana kwa ufasaha kwa Kiingereza.Mteja anaonesha hitaji la kuwasiliana na mkalimani kwa sababu yoyote ile.Inapowezekana, hakikisha mkalimani ni sawa sawa na mteja katika jinsia.Kutoa elimu ya afya.

Watoa huduma kwa wazee wanaofadhiliwa na serikali wanaweza kutumia Huduma ya Utafsiri na Ukalimani (TIS) ya Kitaifa BILA MALIPO kutimiza majukumu yao kama watoa huduma waliodhinishwa. Wasiliana na TIS National kwa 131 450 ili kujua zaidi.

Huduma zingine za kutafsiri na ukalimani:

- Kwa chini ya miaka 65, Usaidizi wa Ukalimani, Utafsiri na Mawasiliano (SWITC)
- Huduma ya Kitaifa ya Relay

JE, FAMILIA AU MARAFIKI WANAWEZA KUWA WAKALIMANI?

Familia, marafiki, au wanajamii wa karibu HAWAPASWI kutumika kama wakalimani, hata pale ambapo wateja wanaweza kuwaauliza:

- Huenda hujui jinsi lugha nzuri ya rafiki au jamaa ilivyo katika Kiingereza au lugha ya mteja.
- Wazungumzaji wa lugha mbili ambao hawajaidhinishwa wanaweza kutumika kusaidia katika mawasiliano katika dharura, hali za dharura au pale ambapo hakuna mkalimani mwenye sifa anayepatikana. Kwa hali yoyote watoto (watoto wadogo) wanapaswa kutumiwa.
- Matumizi ya wakalimani wasiohitimu au wasiofaa yanaweza kuwa na madhara makubwa kwa pande zote zinazohusika, hasa pale ambapo kuna mkanganyiko au masuala ya kisheria na/au ya kiafya yanahusika.
- Kwa kutumia mkalimani aliyesajiliwa, inaweza kusaidia kuweka hadhi na faragha ya mteja hasa wakati mambo nyeti yanapojadiliwa, au maamuzi yanafanywa.

Mada ya 5: Kufanya kazi na Wakalimani

MSAADA WA KITAMADUNI

Himiza kutumia mtu wa msaada wa kitamaduni au wakili wakati mteja anauliza. Hawapaswi kuhusika katika kubadilisha mkalimani aliyesajiliwa. Wasiliana na Huduma za Serikali ya eneo lako katika eneo lako ili kupata huduma zinazofaa za mkalimani.

MTEJA KUKATAA KUSHIRIKIANA NA MKALIMANI

Ikiwa mteja anakataa kushirikiana na mkalimani, ambayo ni haki aliyo nayo, hakikisha kwamba umeandika hilo. Utahitaji pia kuripoti hili kwa Kiongozi wa Timu maana limeainishwa kama tukio la mahali pa kazi.

KUANZA	KUWEKA	KUONGEA
<ul style="list-style-type: none">Mwambie mkalimani lengo la miadi. Hili linaweza kufanya katika sehemu ya madokezo ya fomu ya kuweka nafasi au kwenye mukutano wa mapema dakika 10 kabla ya miadi. Hii itamsaidia mkalimani kuijandaan kwa uteuzi na wahusika wote kueleweka vyema.Mkalimani anaweza kuwa msaidizi wa kitamaduni ambaye anaweza kukupa maoni ya kitamaduni ambayo huongeza uelewa wako wa miiitikio na majibu.	<ul style="list-style-type: none">Ni vyema kujiweka tayari ili mteja asiyezungumza Kiingereza akukabili moja kwa moja huku mkalimani akiwa ameketi pembeni yake.Ruhusu mkalimani ajitambulishé kwa mteja. Dumisha hali yako ya kutazamana kwa macho na mteja wako asiyezungumza Kiingereza ili kuonyesha kuwa yeye ndiye kitovu cha umakini wako, kama sivyo utaonekana kama mtu asiyezingatia heshima ya kitamaduni.	<ul style="list-style-type: none">Daima sema katika nafsi ya kwanza ili kuepuka kuchanganyikiwa. Hii inahakikisha kwamba ujumbe unaeleweka ipasavyo na wahusika wote.Tumia lugha nyepesi na sentensi fupi fupi.Sitisha mara kwa mara ili kuruhusu wateja au wakalimani kuchukua taarifa na kufikiria maswali.Mhimize mkalimani kutafuta ufanuzi au kuomba marudio inapohitajika.Epuka kutumia maneno yasiyo julikana, misimu, nahau au methali.

RASILIMALI

Queensland Health. (2007). *Working with Interpreters Guidelines (Kufanya kazi na Miongozo ya Wakalimani)*.

https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0033/155994/guidelines_int.pdf

Queensland Health. (2019). *Interpreter Services in Queensland Health - information for staff (Huduma za Ukalimani katika Afya ya Queensland - habari kwa wafanyakazi)*. <https://www.health.qld.gov.au/multicultural/interpreters/qhis-for-staff>

The CALD Assist App. <http://www.culturaldiversity.com.au/good-practice-stories/713-cald-app>

Translating and Interpreting Services (TIS)(Huduma za Utafsiri na Ukalimani). <https://www.tisnational.gov.au/>

KARATASI ZA VIDOEZO VYA JUMUIISHI KATIKA KUHUSIKA

Vidokezo vinawakilisha baadhi ya mambo muhimu wakati wa kufanya kazi na makundi haya mbalimbali katika jamii:

- 1.** Watu Wazee wa Tamaduni Mbalimbali
- 2.** Watu wenye Utamaduni na Lughu mbalimbali
- 3.** Watu wa Aboriginal na Torres Strait Islander People
- 4.** Wasagaji, Mashoga, Wapenzi wa jinsia mbili, Watu wa jinsia tofauti, Watu wenye jinsia zinazoingiliana (LGBTQIA+)

Kumbuka karatasi hizi za vidokezo zinaweza kutumika kama mwongozo na watoa huduma wa huduma ya wazee kutumia ikiwa inahitajika. Tumetoa viungo muhimu kwa maelezo zaidi ikiwa watoa huduma za huduma ya wazee wanapenda kujifunza zaidi kuhusu vikundi hivi tofauti.

WATU WAZEE WA TAMADUNI MBALIMBALI

Idara ya Afya inatambua kwamba watu wazee wana mahitaji, tabia, na uzoefu mbalimbali wa maisha jambo ambalo linawafanya kuwa sehemu ya kikundi au vikundi vingi ambavyo vinaweza kukabiliwa na kutengwa, unyanyapaa, na ubaguzi katika maisha yao¹.

Waaustralia wazee wanawea kuwa sehemu ya kikundi au vikundi vingi hapa chini:

WATU WAZEE WA TAMADUNI MBALIMBALI

VIZUIZI	VIDOKEZO
<p>Habari: wazee mbalimbali wanaweza wasijue jinsi ya kupata taarifa au kuwa na viwango tofauti nya kusoma na kuandika. (k.m., mwanamke mzee wa Kiasia anahitaji huduma za kusaidia nyumbani na kupata maelezo ya utunzaji wa wazee).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toa habari ambayo ni rahisi na nyepesi kusoma. Toa habari katika lugha tofauti ikiwa zinatoka katika Makundi ya Kiutamaduni na Lugha Mbalimbali (CALD) Hakikisha mteja anajua jinsi ya kupata habari. (k.m., wasiliana na huduma na mkalimani ili kutafsiri mahitaji ya mteja na walezi wao wa huduma wanazoweza kutoa).
<p>Msaada na ufikaji: maeneo ya vijiji hayana watoa huduma za wazee ili kusaidia wateja wetu na kuruhusu upatikanaji wa taarifa na huduma. (k.m., baadhi ya Waaboriginal na Torres Strait Islanders wako katika maeneo ya mbali. Bado wanahitaji ufikaji wa huduma zetu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Wateja kutoka asili na maeneo tofauti wanapaswa kupata huduma inayofaa. Tafuta huduma kwa wale walio katika maeneo ya mbali. (k.m., jihusishe na jumuiya ya karibu na uanze mazungumzo na wenyeji ili kupata mapungufu na kujua ni maeneo gani yanahitaji ufikaji zaidi wa huduma za utunzaji wa wazee).

HUDUMA JUMUISHI

- Jenga uhusiano wa heshima.
- Uliza maswali kuhusu mtindo wa maisha wa mteja, mahitaji ya kiafya, utambulisho wa kitamaduni, n.k.
- Panga shughuli ili kukidhi mahitaji yao (k.m., kuhudhuria mikusanyiko ya jumuiya au ya kidini)
- Tambua na kuunga mkono utofauti wao kwa kutoa huduma nyumbufu ili kukidhi mahitaji yao.
- Waelimishe wengine juu ya ujumuishi.

RASILIMALI

Idara ya Afya, (2019). *Hatua za pamoja za kusaidia wazee mbalimbali: Mwongozo kwa watoa huduma za wazee*. Serikali ya Australia. <https://www.health.gov.au/resources/publications/shared-actions-to-support-all-diverse-older-people-a-guide-for-aged-care-providers>

CarerGateway. Je, unamtunza mtu mwenye ugonjwa wa akili? Tafuta usaidizi na huduma za kukusaidia. <https://www.carergateway.gov.au/tips/looking-after-person-mental>

CarerGateway. Je, unamtunza mtu mkongwe? Tafuta usaidizi na huduma za kukusaidia. <https://www.carergateway.gov.au/tips/veteran-carer-support-services>

CarerGateway. Je, unatafuta mtu mwenye ulemavu? Njia 10 za kurahisisha maisha yako. <https://www.carergateway.gov.au/tips/tips-disability-caring>

WATU WA ABORIGINAL NA TORRES STRAIT ISLANDER

Jamii ya Waaboriginal na Torres Strait Islander ni takriban 798,400 ya wakazi wa Australia. Hapa kuna vidokezo vya kusaidia kushinda vizuizi vya kawaida vinavyopatikana na jamii ya Waaboriginal na Torres Strait Islander.

VIZUIZI	VIDOKEZO
<p>Mitazamo, maadili, na imani hutofautiana kati ya tamaduni ikijumuisha jinsi watu wanavyoona kuhusu utunzaji. (k.m., Jumuiya za Mataifa ya Kwanza kwa kawaida hupendelea kuwa na jamaa zao kutoa huduma kwa wazee wao).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ruhusu watu wa asili ya asili na wa Torres Strait Islander kutoa maoni kuhusu jinsi wangependa kupata huduma. (k.m., "Je, unafahamu kwamba Anglicare ina wafanyakazi wa usaidizi wa Mataifa la Kwanza (First Nations)? Je, ungependa nikuunganishe nao?").
<p>Mawasiliano (k.m., Mataifa ya Kwanza ni tamaduni za hali ya juu, ambayo inamaanisha wanapendelea kuwa na uhusiano na kuwasiliana kwa hadithi ili kujibu maswali).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mataifa ya Kwanza ni tamaduni za muktadha wa hali ya juu, kumaanisha wanataka kuanzisha uhusiano kabla ya mazungumzo ya kina. Kuruhusu kundi hili lisikike. Waruhusu wasimulie hadithi. (k.m., <i>kuwa na subira na kusikiliza hadithi ili kuunganisha kile wanachowasiliana</i>).
<p>Uaminifu (k.m., historia ya Australia kwa watu wa Mataifa ya Kwanza imezu kutoaminiana sana kutokana na mauaji yaliyorekodiwa, vifo wakiwa kizuzini na sera ya Waaustralia weupe iliyowatenga watu wa Mataifa ya Kwanza kutoa sehemu fulani za umma, ikiwa ni pamoja na waathirika wa vizazi vilivyoibowiwa).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kuunda mazingira salama kiutamaduni kwa kuonyesha bendera za Waaboriginal na Torres Strait Islander na uthibitisho wa nchi katika maeneo YOTE ya mapokezi ya kulelea wazee, ikijumuisha maeneo YOTE ya mapokezi ya ofisi zote katika shirika. Shiriki katika hafla zinazojumuisha kitamaduni (k.m., kuanzisha uaminifu kwa kuajiri wafanyakazi wa Mataifa ya Kwanza kufanya kazi katika vituo vyetu vya kuwatunza wazee na timu za huduma za wateja. Toa maelezo na nyenzo za usaidizi kama vile uthibitisho wa nchi wakati wa kufanya mikutano au mawasilisho kwa hadhira ya ndani au nje).
<p>Ubaguzi wa rangi (k.m., historia ya Australia kuelekea Mataifa ya Kwanza imekuwa ya kutenganisha, na ubaguzi, tabia ya kibaguzi haipaswi kuvumiliwa).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Baadhi ya watu hutenda kwa njia ya kibaguzi bila madhara yoyote¹. Lazima tuhakikishe tabia hii hairuhusiwi. Heshimu watu na utofauti wao. (k.m., jifunze kuhusu tamaduni/tamaduni zao kabla ya kutangamana kwani makabila tofauti yangekuwa na tamaduni, imani na kaida mbalimbali mionganii mwao. Usitumie matusi ya rangi, kubagua au kutenda kwa kuudhi).
<p>Huduma Mbalimbali (k.m., hakuna mbinu moja inayofaa kwa zote, Watu wa Mataifa ya Kwanza wana matakwa na mahitaji mbalimbali, huduma za kitaalamu salama na zinazofaa).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Elewa dhana ya wazee. Tafuta ushauri kutoka kwa Mataifa ya Kwanza. Unganisha kituo cha Huduma ya Wazee, na kituo cha Watoto na Familia na mashirika ya ndani ya Mataifa ya Kwanza na jumuiya kwa niaba ya wateja wa Mataifa ya Kwanza. (k.m., Kujunga na watoa huduma na huduma za afya wa Mataifa ya Kwanza na utafute ushauri wao kuhusu jinsi ya kuwashudumia Wazee wa Mataifa ya Kwanza au wazee katika vituo vya kulelea).

1. Althaus & O'Faircheallaigh, (2022)

WATU WA ABORIGINAL NA TORRES STRAIT ISLANDER

RASILIMALI

AIHW (Australian Institute of Health Welfare), (2021). *Wasifu wa Wazawa wa Australia*. Serikali ya Australiat.
<https://www.aihw.gov.au/reports/australias-welfare/profile-of-indigenous-australians>

Althaus, C & O'Faircheallaigh, C, (2022). *Kuongoza kutoka Katikati: Ushiriki wa Wazawa na Uongozi katika Utumishi wa Umma*. Vizuizi vyta Ushiriki wa Wenyeji na Utendaji wa Uongozi. <https://www.jstor.org/stable/j.ctvscxt27.10>

Mlango wa Mlezi. *Viungo 3 muhimu kwa walezi wa Waaboriginal na Torres Strait Islander*.
<https://www.carergateway.gov.au/tips/key-links-atsi-carers>

Mlango wa Mlezi. *Msaada kwa walezi wa vijijini na wa mbali*.
<https://www.carergateway.gov.au/tips/rural-andremote>

WATU UTAMADUNI NA LUGHA MBALIMBALI

Watu Wenye Utamaduni na Lugha Mbalimbali (CALD) ina maanisha watu kutoka usuli na/au utamaduni zisiozungumza Kiingereza. Vikundi vyat CALD vinakabiliwa na vikwazo hasa katika huduma ya wazee. Hapa kuna vidokezo vyat kushinda vikwazo vyat kawaida¹.

VIZUIZI	VIDOKEZO
<p>Mitazamo, maadili, na imani hutofautiana kati ya tamaduni ikijumuisha jinsi watu wanavyoona kuhusu utunzaji. (k.m., familia nyingi za Kifilipino kijadi hupendelea watoto wao wawatunze wazazi dhidi ya kutumia huduma za wazee).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uliza mteja wako kuhusu tamaduni zao na jinsi huduma ya wazee inavyofanya kazi katika tamaduni zao. Shiriki katika sherehe za kitamaduni za wateja. (k.m., "Hujambo Jocelyn, nilikuwa nashangaa jinsi huduma ya wazee inavyofanya kazi katika nchi yako?").
<p>Mawasiliano (k.m., wateja wanaweza kuzungumza lugha nyingine, ambayo inaweza kufanya iwe vigumu kuelewa ni huduma gani wanayohitaji).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tumia mikakati kama vile kadi za alama, watafsiri, wanafamilia, wakalimani kuwasiliana. (k.m., "Hujambo Bi. Kim, ningependa kukuarifu kwamba tuna huduma za wakalimani zinazofadhiliwa na serikali ambazo weve na mama yako mnawenza kupata. Haina gharama na inaweza kkusaidia kufanya uamuzi sahihi. Tafadhalii nijulishie ikiwa ungependa kufikia huduma hii au kama unataka kujua maeleo zaidi kuihusu hiyo").
<p>Kuzoea mazingira (k.m., mshtuko wa kitamaduni unaweza kutokea kwa wateja kwa sababu ya kuhamia mahali panya).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Shirikiana na jumuiya na mashirika ya CALD². (k.m., mtambulische mteja wako kwenye jumuiya mpya (k.m., mtambulische mteja wako kwa wanajamii wapya amba wana asili zinazofanana za kitamaduni. Hii inaweza kuwasaidia kuzoea mazingira yao mapya).
<p>Kuelekeza mfumo wa utunzaji wa wazee (k.m., kwa baadhi ya watu mfumo wa utunzaji wa wazee ni mpya, hii inaweza kuleta changamoto wakati wa kuangazia Huduma Yangu ya Wazee).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toa taarifa na vipindi vya mafunzo kuhusu jinsi ya kupata, Huduma Yangu ya Wazee na watoa huduma wa CHSP. Msaidle mteja kupitia mfumo wa utunzaji wa wazee. (k.m., "Je, ninaweza kukusaidia kutumia Huduma Yangu ya Wazee?" "Nilipata kipindi cha habari ambacho tunawenza kwenda, ili sote tuweze kujifunza zaidi kuhusu utunzaji wa wazee").

1. AIHW, (2020)

2. Idara ya Afya, (2019)

WATU UTAMADUNI NA LUGHA MBALIMBALI

VIZUIZI	VIDOKEZO
<p>Msaada wa Kiutamaduni na Lugha Mbalimbali (CALD) (k.m., si kila mlezi anayejua lugha nyingine, kujifunza jinsi ya kufikia na kushiriki katika shughuli za kitamaduni kunaweza kumsaidia mteje).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jifunze jinsi ya kufikia wakalimani na taarifa za kitamaduni. Tafuta/hudhuria fursa za mafunzo kwa wafanyakazi/watu wa kujitolea wa CALD. Panga shughuli za kusherehekeea utofauti. (k.m., "Hujambo Lee, tamasha la Wachina litafanyika wikendi hii! Je, unataka niende nawe kwenye sherehe?").
<p>Kuwa na itikadi potofu (k.m., Jose, anaweza kuzungumza Kiingereza, lakini hiyo haimaanishi kuwa anaweza kukisoma. Wakati mwingine mawazo yasiyo ya kweli hufanywa, ni vizuri kila wakati kuuiliza maswali na kuhakikisha).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Panga shughuli za kukuza utofauti na kutambulisha tamaduni nydingi. Kuwa wazi ili kujifunza kuhusu tamaduni mbalimbali. Usidhani kwamba kila mtu anaweza kuzungumza au kusoma Kiingereza¹. (k.m., mtambulische mteja wako kwa wanajamii wapya ambao wana asili zinazofanana za kitamaduni. Hii inaweza kuwasaidia kuzoea mazingira yao mapya).

RASILIMALI

AIHW (Australian Institute of Health Welfare), (2020). *GEN Muhtasari wa taarifa za utunzaji wa wazee 2020-toleo la tatu.*, Canberra: GEN.
<https://www.gen-agedcaredata.gov.au/Resources/Access-data/2020/October/Aged-care-datasnapshot%E2%80%942020>

Idara ya Afya, (2019). *Hatua za Kusaidia Watu Wenye Utamaduni na Lugha Mbalimbali Wazee: Mwongozo kwa watoa huduma kwa wazee*. Kikundi kidogo cha Kamati ya Sekta ya Utunzaji wa Wazee. Serikali ya Australia.
<https://www.health.gov.au/resources/publications/actions-to-support-older-cald-people-a-guide-for-agedcare-providers>

Lilly Xiao: Mpango wa utunzaji wa kitamaduni kwa wafanyakazi wa huduma ya wazee
<https://www.openlearning.com/courses/developing-the-multicultural-workforce-to-improve-the-quality-of-care-for-residents>

WASAGAJI, MASHOGA, WAPENZI WA JINSIA MBILI, JINSIA TOFAUTI, NA WATOTO WA JINSIA MBALIMBALI, WATU MWENYE JINSIA TOFAUTI (LGBTQIA+)

UFAFANUZI

1

MWELEKEO WA KIMAPENZI

Ina maanisha mtu anayevutiwa naye kihisia, kimwili na/au kimapenzi. Hii inaweza kujumuisha, lakini sio tu, mashoga, wasagaji, wapenzi wa jinsia zote mbili, wasio na jinsia tofauti, wanaojihusisha na jinsia tofauti, watu wa jinsia moja, wapenzi wa jinsia zote na mengine mengi. Neno 'upendeleo wa kijinsia' halipaswi kutumiwa katika lugha au nyaraka, kwani linamaanisha kuwa ujinsia wa mtu ni chaguo.¹.

2

UTAMBULISHO WA JINSIA

inarejelea jinsi mtu anavyohisi bila kujali jinsia aliyopewa wakati wa kuzaliwa. Inahusu jinsi mtu anavyojiona ye ye mwenyewe. Kuanzia kwa mwanamume na mwanamke hadi kwa 'isiyo-na jinsia' au 'kutokuwa na jinsia'¹.

3

USEMI (JINSIA)

Inarejelea jinsi mtu anavyoonyesha utambulisho wake. Hii inaweza kuwa kupitia, mavazi, jinsi wanavyozungumza, wanavyojiendesha, wanavyojionyesha kama vile nywele na vipodozi. Hii inaweza kuanzia kiume hadi kike au si kwa nyakati tofauti. Utambulisho wa kijinsia na mwelekeo wa kijinsia hauwezi kuchukuliwa kulingana na kujieleza kwa kijinsia¹.

4

TOFAUTI ZA JINSIA

Neno linalotumika kuelezea utambulisho wa kijinsia ambao unaonyesha utofauti wa usemi zaidi ya mfumo wa jozi wa wanaume na wanawake, ikiwa ni pamoja na watu wanaojitambulisha kama watu walibadili jinsia na majimaji ya jinsia.

Wazee katika Jumuiya ya LGBTQIA+ huenda wasionyeshe jinsia zao na/au ujinsia kwa walezi kwani makundi haya yanaweza kuwa yamekumbana na ubaguzi, unyanyasaji na unyanyapaa hapo awali.

WASAGAJI, MASHOGA, WAPENZI WA JINSIA MBILI, JINSIA TOFAUTI, NA WATOTO WA JINSIA MBALIMBALI, WATU MWENYE JINSIA TOFAUTI(LGBTQIA+)

FANYA	USIFANYE
<p>Tengeneza uahamu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kubali kwamba watu wazee wa LGBTQIA+ wana utambulisho na mahitaji tofauti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Puuza/epuka wateja kulingana na utambulisho wao wa kijinsia. • Albu au tenda kulingana na imani yako.
<p>Andaa mazingira salama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onyesha uaminifu na heshima. • Tumia mbinu zinazofaa kukusanya taarifa kutoka kwa wateja wa LGBTQIA+. • Msaada wa mahitaji ya mteja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Shiriki maelezo ya kibinafsi. • Kuwadhalilisha wateja kulingana na utambulisho wao au tambulisho zao. • Usitumie lugha ya kuudhi.
<p>Chaguo ya familia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jumuisha LGBTQIA+ ya chaguo la familia katika mpango wa matunzo ya wazee kwa wateja (isipokuwa kama mteja hataki hii). • Aliku familia kujunga na matukio na shughuli za jumuiya (kwa ridhaa ya mteja). 	<ul style="list-style-type: none"> • Usiwatenge wanafamilia kwa sababu ya uhusiano ambao mteja anao pamoja nao. • Usiseme kuhusu mapendeleo ya kijinsia au utambulisho wa watu.
<p>Utunzaji & usaidizi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jadili jinsi dhana potofu zinavyoathiri ubora wa huduma zinazotolewa kwa wateja. • Shiriki katika matukio ya LGBTQIA+. • Toa ufikiaji wa maelezo ya LGBTQIA+, huduma za usaidizi, n.k. • Onyesha usaidizi unaoonekana kuitia bendera ya upinde wa mvua, lanyard, mchoro, picha, n.k¹. 	<ul style="list-style-type: none"> • Imani potofu. • Kutenda kwa njia ya upendeleo. • Kukataa haki ya mteja ya kuonyesha KIBURI. • Puuza maelezo ambayo yanaweza kumsaidia mteja wa LGBTQIA+.

WASAGAJI, MASHOGA, WAPENZI WA JINSIA MBILI, JINSIA TOFAUTI, NA WATOTO WA JINSIA MBALIMBALI, WATU MWENYE JINSIA TOFAUTI(LGBTQIA+)

LUGHA INAYOFAA KUTUMIKA KWA JINSIA

• Viwakilishi vya jinsia

Waulize watu wanaopendelea viwakilishi ni bora kuliko kudhani kulingana na jinsi wanavyoonekana.
Kwa mfano: "Hujambo Sarah, ninapokutambulisha, unapendelea viwakilishi vipi?"

• Lugha isiyoegemea kijinsia

Uliza maswali wazi bila kudhani mwelekeo wa kijinsia au sifa za kijinsia huonyesha mteja kuwa umeridhika na utofauti.
Kwa mfano: "Habari za asubuhi nyote, niambieni kuhusu mwenzaki/mke wako"
"Mtu ndani ya chumba kile"

• Kukubali tofauti katika familia

Sio kila familia ni ya jinsia tofauti, kutokuwa na jinsia au uhusiano wa kibayolojia.
Kwa mfano: "Je, mwenzako, wanafamilia au walezi wako hufanya nini?"

• Kutambua hali tofauti za ngono na/au uhusiano na mwelekeo wa kijinsia

Usumbuu kujadili uhusiano wa karibu wa LGBTQIA+ unaweza kuonyesha aibu, upendeleo au wasiwasi, ambayo inaweza kuunda kizuizi katika utoaji wa huduma. Inapohitajika wajumuushe washirika katika mchakato wa kufanya maamuzi.
Kwa mfano: "Je, ungependa mwenzako abakie katika mazungumzo haya?"¹.

RASILIMALI

ABS (Ofisi ya Takkimu ya Australia), (2016). *Sensa ya Watu na Makazi: Kuakisi Australia - Hadithi kutoka kwenye Sensa, 2016.* Serikali ya Australia. <https://www.abs.gov.au/ausstats/abs@.nsf/Lookup/by%20Subject/2071.0~2016~Main%20Features~Sex%20and%20Gender%20Diversity%20in%20the%202016%20Census~100#>

AIFS (Taasisi ya Australia ya Mafunzo ya Familia), (2022). *Mwongozo wa Ushahidi wa CFCA wa Mazoezi: Mawasiliano jumuishi na wateja wa LGBTQIA+. Jumuia ya Familia ya Watoto Australia.* Serikali ya Australia. https://aifs.gov.au/cfca/sites/default/files/publicationdocuments/2110_inclusive_communication_with_lgbtiq_clients_e2pg.pdf

An Ally's Guide to Terminology, (2017). *Kuzungumza kuhusu watu wa LGBT na Usawa.* <https://www.lgbtmap.org/file/allys-guide-to-terminology.pdf>

Mlango wa Mlezi. Je, wewe na LGBTI ni mlezi? Tafuta usaidizi na huduma za kukusaidia. <https://www.carergateway.gov.au/tips/tips-lgbti-carers>

Idara ya Watoto, Haki ya Vijana na Masuala ya Kitamaduni, (2021) *Mwongozo wa Mazoezi: Watoto wenye utofauti wa jinsia na mwelekeo wa kijinsia.* Serikali ya Australia. <https://cspm.csyw.qld.gov.au/getattachment/85784094-47b8-4a90-9b5d-00b466fea873/pgchildren-with-gender-sexual-orientation-diversity.pdf>

Idara ya Afya, (2019). *Vitendo vya Kusaidia Wasagaji, Mashoga, Wapenzi wa Jinsia Mbili, Wasio na Jinsia Tofauti na Wazee wa Jinsia Tofauti. Mwongozo kwa watoa huduma kwa wazee. Kikundi kidogo cha Kamati ya Sektu ya Utunzaji wa Wazee Serikali ya Australia.* <https://www.health.gov.au/sites/default/files/documents/2019/12/actions-to-support-lgbti-elders-a-guide-for-aged-care-providers.pdf>

ZANA YA USHIRIKIANO JUMUISHI

Anglicare Kusini mwa Queensland inawakubali Wamiliki wa Jadi wa ardhii ambapo huduma zetu zinatolewa sasa. Tunatoa heshima zetu kwa Wazee - wa zamani, wa sasa na wanaochipuka - na kutambua jukumu muhimu la Waaboriginal na watu wa Torres Strait Islander katika kutunza jamii zao wenyewe.

1300 610 610 | anglicaresq.org.au